

svědek

Doktor Vrána v béžovém kabátě s vyhrnutým límcem a s černým kloboukem na hlavě vystoupil z tramvaje a zamířil k domu, v němž sídlí psychologická poradna. Venkovní schodiště před vstupními dveřmi pokrýval sněhový poprašek. Vrána přehodil aktovku do levé ruky a pravou zašmátral v kapse kabátu. Vytáhl svazek klíčů a vzápětí zjistil, že není zamčeno. Znechuceně nad tím zavrtěl hlavou a vešel do domu. Pečlivě za sebou zamkl.

Uprostřed chodby se zastavil a konsternovaně se zahleděl před sebe. U dveří poradny seděl na rohožce nějaký muž. Zády se opíral o veřej a podřimoval. Na hlavě měl čepici s kšiltem, vypadal velmi zuboženě. Psycholog nervózně přešlápl na místě a pak vykročil k neznámému.

„Co tady děláte?“ zeptal se.

Muž vzhlédl k psychologovi, na první pohled vypadal jako bezdomovec. Polekaně vstal a vytřeštěnýma očima na něj civěl.

„Je vám něco?“

Bezdomovec zavrtěl hlavou.

„Já jenom,“ neznámý muž naprázdno polkl a zmateně pokračoval: „Čekám tu na vás... skoro celou noc... Jmenuju se Bareš. Jarda Bareš... Dole bylo otevřeno, tak jsem si řekl... Adresu mi dali v Charitě.“

Teprve nyní si psycholog povšiml, co je na tomto muži tak podivného: neměl boty. Pravou nohu měl obalenou hadrem a vsunutou do igelitového sáčku, převázaného nad kotníkem roztřepeným motouzem. Levé chodidlo pouze v rozedrané vlněné ponožce, z níž vyčuhoval palec.

„V Charitě?“ psycholog odemkl dveře poradny a pokynul dovnitř: „Prosím, běžte dál.“

Bareš uctivě ucouvl: „Až po vás, pane doktor.“

Psycholog si ho zkoumavě změřil pohledem a vstoupil jako první. Odložil si kabát a klobouk, naznačil směrem ke křeslu: „Posaďte se.“

Bareš se bázlivě rozhlížel po místnosti.

„Abych vám to neušpinil,“ řekl sykavě.

Vrána si všiml, že mu chybí dva přední zuby. Bareš rozpačitě postával před psychologem s pažemi podél těla jako provinilý školák. Nyní, když z šera chodby vstoupil do osvětlené místnosti, vynikl jeho žalostný zevnějšek. Na sobě měl umaštěné tesilové kalhoty s úzkými nohavicemi, jaké se nosily počátkem osmdesátých let, a starou lyžařskou bundu, nepochybně vytaženou z kontejneru. Prošedivělé dlouhé vlasy zplihle lemovaly popelavou tvář, v níž se horečnatě leskly hnědé oči. Přerostlé strnisko vousů jen dokreslovalo zoufalý stav člověka, který hledá pomoc tím usilovněji, čím více se ho lidé štítí. Volný pád ke dnu propasti.

Psycholog spočinul pohledem na jeho chodidlech.

„Proč nemáte boty?“

„Ukradla mi je!“

* * *

Hlas mu plačtivě přskočil, ruce se křečovitě sevřely v pěsti. Bylo patrné, že nedokázal ovládnout svůj vztek a zlobu.

„Kdo?“ zeptal se psycholog.

„Ta holka...“ vyhrkl Bareš a ukřivděným hlasem pokračoval:

„Včera ji pustili z kriminálu... Celý život mi zničila a pořád nedá pokoj...“

Psycholog mlčky pokynul ke křeslu, tentokrát jej Bareš poslechl a usedl. „Podívejte, popálila mi nohu, svině jedna malá...“ nadzdvihl levé chodidlo.

„Pane Bar...“ psycholog se zarazil, protože si nebyl jist, zda si správně zapamatoval jméno klienta.

„Bareš,“ napověděl bezdomovec. „Jarda Bareš.“

Psycholog přikývl: „Pane Bareši, musíte mi nejprve říct, oč jde, rozumíte? Hezky popořádku, v klidu a souvisle.“

Osobnost psychologa očividně dodávala Barešovi jakousi naději, že se jeho případ vyřeší, a pokud ne, alespoň mu naznačí nějakou možnost, jak se vydrápat z bezvýchodné situace.

„Odseděla si dva roky a všem se jenom směje,“ Bareš se snažil o soustředěný projev, vzápětí se opět rozkřikl: „Copak tohle je nějaká spravedlnost? Dva roky za vraždu!“

Psycholog se snažil zorientovat ve zmateném projevu bezdomovce.

„Chcete říct, že ta dívka, která vám vzala boty, zabila člověka?“

„No jasně...“

„A proč vám ukradla boty?“

Barešova tvář vyzařovala prostomyslnou upřímnost: „Protože díky mně ji chytli a zabásli. Byl jsem svědek, chápete? Korunní. A takhle se mi pomstila!“

Psycholog si unaveně povzdychl. Začínal tušit, jak obtížná bude komunikace s Barešem.

„Dáte si čaj? Nebo kafe?“

Pozoroval bezdomovce, který k němu vzhlížel s oddaným psím výrazem.

„Panáček by nebyl?“

Dvěma prsty naznačil malou štamprli a servilně hleděl na psychologa, který mlčky zavrtěl hlavou a napustil vodu do varné konvice.

„Škoda,“ utrousil Bareš, „ten by mě zahrál i na duši... Tak si dám kafe... Jestli mi nepomůžete, pane doktor, já se zcvoknu... a něco udělám, něco moc ošklivýho... Nemám co ztratit, ani občanku už nemám...“

„Když vás sem poslali z Charity, to jste jako... oficiálně... bezdomovec?“

Bareš poněkud zahanbeně přikývl a posunul prokřehlá chodidla k radiátoru topení.

„To byste nevěřil, jak snadno se to stane... Oficiálně nebo neoficiálně, to je šumafuk.“

Zašmátral v kapse kalhot, vytáhl nedopalek cigarety. Promnul jej ve zkřehlých promodralých prstech se špínou za nehty a vsunul do koutku úst.

„Nemáte náhodou oheň, pane doktor?“

Když spatřil pohoršený výraz psychologa, provinile zasunul cigaretu zpět do kapsy.

* * *

Jarda Bareš seděl před televizní obrazovkou v obývacím pokoji a soustředěně zapisoval čísla z losování sportky. Obřadně před sebou rozložil tři tikety a porovnával tažená čísla se vsazenými. Za jeho zády se vynořila poněkud korpulentní manželka Eva se dvěma talíři a příbory v ruce. Nemilosrdně odsunula tikety stranou a postavila před Jardu talíř s večeří.

„Zase nic, vid’?“ její pohoršený pohled spočinul na tiketech.

Jarda byl sice otrávený, že mu nevyšlo ani čtvrté pořadí, naději ale neztrácel.

„Jednou to vyjde, uvidíš... A pak přestaneme chodit do práce...“

„...a budeme dlouho spát,“ dodala manželka memorujícím

hlasem, který se náhle změnil ve vyčítavý: „Znám to nazpaměť, Jardo. Mně by stačilo, kdybychom měli na inkaso.“

Bareš vyndal z lednice lahvové pivo: „Chceš taky?“

Manželka zavrtěla hlavou a naléhala dál: „Klidně si dáváš sportku a já si musím půjčovat.“

„Zase od Lídy?“ Jarda se upřeně zadíval na manželku. „Kolikrát jsem ti říkal, aby sis od ní...“

Pro uklidnění si lokl piva a dodal: „Ty zkrátka neumíš hospodařit.“

Dvacetiletá dcera Andrea se podobala matce nejen zavalitou postavou, ale i chováním. Vynořila se jako přízrak z kuchyně, přisedla ke stolu a vidličkou se začala nimrat v jídle.

„Zase se hádáte?“ prohodila blazeovaně s hlavou skloněnou nad talířem. „Že vás to baví!“

Spočinul na ní nesmlouvavý pohled Barešové: „Mě by zajímalo, co baví tebe? Pořád jenom dřepíš doma.“

Rázem se z dcery stal hromosvod sváru.

„To je fakt,“ konstatoval Bareš.

„Proč si někam nezajdeš?“ pokračovala matka. „Mezi lidmi, třeba do kina...“

Dceřin hlas byl najednou plačtivý, zaznívala v něm apatie a smutek: „S kým?“

Barešová si uvědomila, že se dotkla citlivého místa. „Ale tak jsem to nemyslela,“ chlácholila ji.

Chtěla by Andreu pohladit, ta ale před jejím dotekem uhnula.

„Stejně skončím jako vy,“ vzlykla Andrea.

Manželé Barešovi si vyměnili udivený pohled.

„My jsme s něčím skončili?“ zeptal se Jarda s povytaženým obočím a sáhl po pivu.

Andrea se ušklíbla, otevřeně dávala najevo znechucení: „Panebože, copak nevidíte, jak žijete? Ani pořádnou televizi nemáme!“

Ukázala na zastaralý typ televizoru značky Oravan, umístěný na obstarožním stolku s vyšívanou dečkou.

„Kdybych sem někoho přivedla...“

Mávla nad tím beznadějně rukou a odešla do svého pokoje. Bareš znovu usedl do křesla.

„Měla by se vdát.“

Manželka byla skeptická: „Kdo si ji vezme, prosím tě?“

„I ty ses vdala,“ opáčil Bareš zpola žertem a pak vážně dodal: „Že si ji nevezme žádnéj doktor, s tím jsem se už smířil.“

Po chvílce mlčení se obrátil k manželce, která poněkud dotčeně vyslovila to, co chtěl vyslovit i on.

„Co tím myslela, že nevíme, jak žijeme? Si myslí, že jsme blbí nebo co?“

„Nána,“ odfrkl Bareš.

* * *

Zanedbaná údržbářská dílna pamatovala šedesátá léta minulého století. Všude vládl nepořádek a špína, která společně s všudypřítomným prachem a mastnotou vytvářela kolorit zapomenutého dělnického pracoviště. Pod stropem byly do oprýskaného plechového rámu nakřivo zasazeny dvě blikající zářivky. U stěny stál ponk, vedle něj karuselový soustruh. Betonová podlaha byla nasáklá směsí oleje a mouru, zašlé stěny polepeny plakáty fotbalových klubů a obnažených sexbomb.

Jarda Bareš v montérkách a s plátěnou kšiltovkou na hlavě právě dokončil práci na vrtačce, umístěné v rohu dílny. Posléze upnul obrobek do svěráku a navlékl si ochranné rukavice. Náhle ztuhnul a pravou ruku štitivě vytáhl. Měl ji od vazelíny. Vrhnul pohoršený pohled na Hanáka, mladšího kolegu, který byl otočen zády.

„Člověče, máš rozum?“ otřel si dlaň do pucvolu a bez náznaku zloby podotkl: „Jak malý děcko, fakt!“

Hanák se potutelně usmál a ohradil se proti nařčení: „Co já? Proč já?“

Do dílny vešel Urban, bodrý padesátník v umolousaných džínách a montérkové blůze. V ruce svíral igelitovou tašku.

„Tak co, chlapi? Jak se vede?“ zahalekal a vytáhl z igelitky láhev rumu. „Cvakněte si!“ podal láhev Jardovi.

„Co slavíš?“

„Křtiny... Jsem už dědek, pánové!“

Jarda vrátil láhev Urbanovi a přitom ukázal na partáka: „Tomu nedávej.“

„Co provedl?“ Urban k němu napřáhl láhev s rumem a Hanák si dlouze lokl. Když Urban spatřil umazanou Jardovu ruku, zatvářil se pobaveně. Jarda už nemusí nic vysvětlovat.

„No jo, srandičky, na ty vás užije.“

Bylo jasné, že Urban už má špičku, při odchodu zasalutoval a halasně zvolal: „Pokračování po šichtě... Dneska to zatáhnu, takže klídek...“

Zamyšleně se obrátil na Jardu a spiklenecky zamrkal: „Hele, a co ta vaše holka? Kolik je jí?“

Jarda nasadil blazeovaný výraz, tohle téma mu nebylo po chuti.

„Dost... dvaadvacet... tuším...“

„No a?“

„Nic.“

Urban poplácal Jardu povzbudivě po rameni.

„Neboj, ta naše taky nic a najednou báb, a je to. Jsem dědek.“
Náhle zjhl, tvář se mu rozzářila: „Klouček malej, takový drobounký ručičky... a celej voňavej... Je to zázrak, chlapi, hotovej zázrak. Pořádně to oslavíme! Čau!“

Odešel z dílny a rozpačitého Jardu Bareše zanechal jeho vlastním myšlenkám.

* * *